

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Dommedags Bog

Citation: Dalgas, Ernesto: "Dommedags Bog", i Dalgas, Ernesto: *Dommedags Bog*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 362. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgasdomval-shoot-idm139915687320976/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Dommedags Bog

gas-essay i *Kulturbærere* (1938). Efter et referat af bogens handling finder han, at bogen er andet og mere end tør filosofi. Den er «et digterværk af en sælsom kalejdoskopisk skønhed og af sjælden visionær styrke». Bogens billeder lammer næsten læseren, selv om det »Kunstnerisk mærkes (...) at Dalgas ikke fik lejlighed til kritisk at eftergå sit værk, skønt den sprængfulde kraft aldrig lader læseren kold. (...) Bogen er virkelig i det store format, verdenslitteratur (...)».

Jacob Paludan mindes ud over Dante også Faust i sin behandling af bogen i *Litterært Selskab* (1956). Værket er »Et storslaet Vuc over hele Menneskehedens lidenskabelige Tænken sig ind paa Tilværelsens Gaade». Paludan ser bogens egentlige resultat i slutningens irreligiøse påstand: »Hvad der engang var Religion, det vil i Fremtiden blive Poesi». Hertil svarer Paludan: »Men Poesi er Erstatz-Religion. Det vældige Vucs Lære er, at Menneskene ikke er indviet i Sandheden». Læseverdenens svigt af Dalgas ses som en afværgereaktion mod tanker, der som blylodder trækkes ned mod ulykke og selvmord. Så hellere bilisme og krydsord ...

I 1965 udkom *Dommedags Bog* i en udgave ved Aage Henriksen og Henrik Schovsbo. Denne udgave affødte en række anmeldelser, især i dagblade. Det vil føre for vidt at fremdrage dem alle her, men jeg vil især fremhæve Torben Brostrøms anmeldelse i *Information*, genoptrykt i essaysamlingen *Labyrinth og arabesk* (1967). Han finder her, at værket i sin konflikt mellem positivistisk erkendelse og trangten til sjælelig skuen er tidstypisk, men også aktuelt. I sammenhængen inddrages moderne værker af T.S. Eliot, Klaus Rifbjerg og Jørgen Gustava Brandt. Ud over de oplagte, tidlige forbi- leder peger Brostrøm på de samtidige eksperimentatorer Lautréaumont og Rimbaud og får således på en tankevækkende måde ind- draget *Dommedags Bog* i den modernistiske kanon.

I nogle specialstudier er Dalgas' forhold til Nietzsche underka- stet en nærmere analyse. Det gælder bl.a. Harald Beyers store værk *Nietzsche og Norden* og et utrykt projekt fra Roskilde Universitets Center (Hans Rodian Pedersen m.fl. *Nietzsche i Danmark*, 1992/93).

Dalgas omtales kort i den litteraturhistoriske håndbogslitteratur. Med størst forståelse af Ejnar Thomsen i *Dansk Litteratur efter 1870*